

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original article

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง

อมรรัตน์ ยูชีวะ วท.บ. (สาธารณสุขศาสตร์)*

นุรอารีนา ยามา วท.บ. (สาธารณสุขศาสตร์)*

วิชชาดา สิมลา วท.ม. (พิชวิทยา)*

ต้ม บุญรอด Ph.D. (Statistics)*

จันจิรา คชสิงห์ วท.บ. (สาธารณสุขศาสตร์)**

* สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา มหาวิทยาลัยทักษิณ

** โรงพยาบาลตะโหนด จังหวัดพัทลุง

ติดต่อผู้เขียน: วิชชาดา สิมลา Email: switchada@tsu.ac.th

วันรับ:	3 เม.ย. 2566
วันแก้ไข:	19 เม.ย. 2567
วันตอบรับ:	29 เม.ย. 2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลในอำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง จำนวน 155 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติ multiple logistic regression ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุของเด็ก ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวัน การนอนหลับคาขวดนม การดูโทรทัศน์ การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง รายได้ของครัวเรือน และสถานภาพการสมรสของผู้ดูแล ($p < 0.05$) ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้เด็กในวัยนี้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะผอม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวในการเฝ้าระวังและส่งเสริมโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน

คำสำคัญ: ภาวะผอม; เด็กวัยก่อนเรียน; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**บทนำ**

ปัจจุบันภาวะผอมเป็นปัญหาเรื้อรังที่มีความชุกเพิ่มมากขึ้นและเป็นปัญหาสาธารณสุขระดับชาติในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อพัฒนาการทางกายภาพและพัฒนาการทางสมองของเด็ก การขาดสารอาหารในวัยเด็กทั้งการขาดโปรตีน และพลังงานแบบเฉียบพลัน ส่งผลให้การเจริญเติบโตชะงักและทำให้ภาวะโภชนาการไม่สมดุลซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาสติ

ปัญญาของเด็กและการเข้าถึงศักยภาพทางร่างกาย⁽¹⁾ สถานการณ์โลกในปี 2020 เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 45.4 ล้านคนมีภาวะผอม และ 13.6 ล้านคนมีภาวะผอมอย่างรุนแรง ซึ่งมีความชุกร้อยละ 6.7 และ 2.0 ตามลำดับ⁽²⁾ สำหรับสถานการณ์ภาวะผอมของประเทศในปี 2561-2565 ในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี นั้น พบว่า มีร้อยละ 6.02, 6.73, 5.83, 5.73, 6.76 ตามลำดับ⁽³⁾ นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดพัทลุงมีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีภาวะผอม

ตั้งแต่ ปี 2561-2565 ร้อยละ 6.68, 6.26, 6.57, 4.67, 3.95 ตามลำดับ⁽³⁾ โดยพบว่า สถานการณ์ของเด็กที่มีภาวะผอมนั้นเริ่มลดลงเช่นเดียวกับสถานการณ์ของเด็กที่มีภาวะผอมของอำเภอตะโหนด ที่พบว่า ในปี พ.ศ. 2561-2565 มีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่มีภาวะผอม ร้อยละ 6.59, 9.78, 6.29, 5.26, 4.33 ตามลำดับ⁽³⁾ แต่กลับพบว่า ในเขตความรับผิดชอบของโรงพยาบาลตะโหนด พบว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีภาวะผอม ในปี 2561-2565 มีร้อยละ 11.8, 23.2, 22.1, 16.9, 10.2 ตามลำดับ ซึ่งมีอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 5 ซึ่งเกินจากค่าเป้าหมายของกรมอนามัยและเป้าหมาย global nutrition target และเป้าหมายตามแนวปฏิบัติการด้านโภชนาการระดับชาติ 5 ปี พ.ศ.2562-2566 ซึ่งภาวะผอมนั้นจะส่งผลให้การเจริญเติบโตหยุดชะงัก มีพัฒนาการล่าช้าไม่เหมาะสมกับวัย บั่นทอนศักยภาพด้านการเรียนรู้ พัฒนาการทางสมองของเด็ก⁽⁴⁾ ภูมิต้านทานโรคต่ำ มีความเสี่ยงสูงต่อการเจ็บป่วยและเสียชีวิต⁽⁵⁾

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะผอมในเด็กมีหลายด้าน ทั้งจากปัจจัยที่เกิดจากตัวเด็ก ปัจจัยด้านพ่อแม่ ผู้ดูแล และพฤติกรรม การเลี้ยงดู และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผอมในเด็กนั้น ได้แก่ ช่วงอายุของเด็ก น้ำหนักแรกเกิดของเด็ก ลำดับการเกิดของเด็ก อายุของผู้ดูแล อาชีพของผู้ดูแล การศึกษาของผู้ดูแล ดัชนีมวลกายของแม่ การฝากครรภ์ การตรวจครรภ์ระหว่างตั้งครรภ์ วิธีการคลอด สถานที่คลอด การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ขนาดของครีวเรื้อน ภาวะหนี้สินของครีวเรื้อน มีการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และความหลากหลายของอาหาร เป็นต้น⁽⁶⁻⁹⁾ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกนำตัวแปรเหล่านี้มาศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง เพื่อหาสาเหตุของการเกิดภาวะผอมในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และใช้เป็นแนวทางในการลดปัญหาภาวะผอมของเด็กที่มีความจำเพาะกับพื้นที่อันจะเป็นประโยชน์ในการกำหนด

แนวทางในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียนเพื่อป้องกันภาวะผอมและส่งเสริมภาวะโภชนาการต่อไป

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวางเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนอำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กวัยก่อนเรียนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ที่เข้ารับการศึกษาระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 โดยมีเกณฑ์คัดเข้า คือ เด็กวัยก่อนเรียนและพ่อแม่หรือผู้ดูแลของเด็กวัยก่อนเรียนที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง เกณฑ์การคัดออก คือ เด็กวัยก่อนเรียนที่มีความพิการทางร่างกายไม่สามารถให้ข้อมูลได้ เด็กที่ป่วยหรืออยู่ในภาวะวิกฤต สภาวะที่ไม่แข็งแรง และเด็กที่มีโรค ดังนี้ โรคไตเรื้อรัง ไทรอยด์ทำงานผิดปกติ โรคหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง และโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด ซึ่งไม่สะดวกในการวัดสัดส่วนของร่างกาย และมีผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความพิการทางร่างกายไม่สามารถให้ข้อมูลได้ คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Lemeshow และคณะ⁽¹⁰⁾ โดยมีสูตร ดังนี้

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 P(1-P)}{e^2(N-1) + Z_{\alpha/2}^2 P(1-P)}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด N=234

$Z_{\alpha/2}$ แทน ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% เท่ากับ 1.96

P แทน สัดส่วนของภาวะทุพโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน ร้อยละ 0.2906

e แทน ค่าการกระชับของการประมาณค่า e=0.05

เมื่อแทนค่าในสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน และปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับในกรณีที่เป็นแบบสอบถามมีอัตราการสูญหายหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ร้อยละ 13 ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมเป็น 155 คนและทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่งในอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็ก จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง น้ำหนักแรกเกิด ระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ระยะเวลาการนอน การบริโภคอาหาร และประเมินภาวะโภชนาการน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงตามเกณฑ์อ้างอิงมาตรฐานการเจริญเติบโตของสำนักโภชนาการ กรมอนามัย ปี พ.ศ. 2558⁽¹¹⁾

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก จำนวน 17 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง BMI จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ อาชีพ และข้อมูลมารดา BMI ก่อนการตั้งครรภ์ของแม่น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นขณะตั้งครรภ์ อายุของแม่เมื่อคลอดบุตร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กรายก่อนเรียน มีทั้งหมด 45 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้านการรับประทานอาหารของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 23 ข้อ ด้านการทำกิจกรรมของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 11 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูเด็กรายก่อนเรียน จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ ซึ่งผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว คือ ไม่เคย บางครั้ง บ่อยครั้ง ประจำทุกวัน โดยการให้คะแนนแต่ละข้อ คือ 0, 1, 2, 3 คะแนน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ของครัวเรือน จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ แหล่งอาหารหลักของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกัน รายได้ของครัวเรือน และภาวะหนี้สิน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาคำนวณสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (item-objective congruence: IOC) มีค่าเท่ากับ 0.86 และการหาค่าความเที่ยงตรง (reliability) ในทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.74

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยทักษิณ (COA No.TSU 2022_204) โดยกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองลงชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและให้การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตลอดกระบวนการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาพื้นที่และเตรียมแบบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการประชุมผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่ออธิบายขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย และดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินงาน ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตอบแบบสัมภาษณ์ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ในกลุ่มผู้ปกครอง และประเมินภาวะโภชนาการในกลุ่มเด็กรายก่อนเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการเจริญเติบโตของสำนักโภชนาการ กรมอนามัย ปี พ.ศ.2558⁽¹¹⁾ ใช้เกณฑ์

การประเมินดังนี้

- 1) สมส่วน หมายถึง เด็กที่มีน้ำหนักเมื่อเทียบกับส่วนสูงแล้ว โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง +1.5 ถึง -1.5
- 2) ผอม หมายถึง เด็กที่มีน้ำหนักเมื่อเทียบกับส่วนสูงแล้ว โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างน้อยกว่า -2.0 ถึง -1.5

4. ตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมก่อนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา: วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยก่อนเรียน เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด

2) สถิติเชิงอนุมาน: วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเด็ก ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียน ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของครัวเรือน เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติ simple logistic regression หากพบว่า ตัวแปรใดมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่มากกว่า 0.25 ตัวแปรนั้นจะถูกนำมาวิเคราะห์ในขั้นต่อไปด้วยสถิติ multiple logistic regression โดยกำหนดให้มียุทธศาสตร์ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์สมส่วนมีอายุระหว่าง 36-60 เดือน ร้อยละ 51.9 น้ำหนักแรกเกิด อยู่ที่ 2500-4000 กรัม ร้อยละ 88.7 การเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่ ร้อยละ 82.1 ระยะเวลาเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่มากกว่า 6 เดือน ร้อยละ 58.6 ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวันส่วนใหญ่ นอน 2-4 ชั่วโมง เป็นร้อยละ 95.3 ชั่วโมงการนอนในเวลากลางคืนน้อยกว่า 10 ชั่วโมง ร้อยละ 88.7 มีผู้ดูแลเป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.4 อายุ 25-44 ปี ร้อยละ 75.5

ผู้ดูแลมีค่า BMI 18.5-22.9 kg/m² และ 25.0-29.9 kg/m² ร้อยละ 31.1 สถานภาพสมรส ร้อยละ 71.7 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญาตรี ร้อยละ 44.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 44.8 และประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 51.9

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ภาวะผอมมีอายุ 24-35 เดือน ร้อยละ 69.4 น้ำหนักแรกเกิด ส่วนใหญ่อยู่ที่ 2500-4000 กรัม ร้อยละ 91.8 การเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่ ร้อยละ 81.6 ระยะเวลาเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่มากกว่า 6 เดือน ร้อยละ 54.8 ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวันส่วนใหญ่ 2-4 ชั่วโมง ร้อยละ 85.7 ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางคืนน้อยกว่า 10 ชั่วโมง ร้อยละ 87.8 ผู้ดูแลเป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.6 อายุ 25-44 ปี ร้อยละ 69.4 มีค่า BMI 18.5-22.9 kg/m² ร้อยละ 38.8 สถานภาพสมรส ร้อยละ 73.5 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญาตรี ร้อยละ 34.7 ส่วนใหญ่จะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 59.0 ประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 46.9 (ตารางที่ 1)

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีการเล่นกิจกรรมกลางแจ้งและมีการใช้อิเล็กทรอนิกส์มากกว่า ร้อยละ 90.0 ดูโทรทัศน์มากกว่า ร้อยละ 67.0 นอกจากนี้ยังพบว่า ในเด็กที่มีภาวะผอมมีการนอนหลับคาขวดนมเพียงร้อยละ 14.3 ซึ่งน้อยกว่าเมื่อเทียบในกลุ่มเด็กที่สมส่วน ร้อยละ 38.7 (ตารางที่ 2)

สำหรับข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีแหล่งอาหารหลักของครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นตลาดนัดหรือตลาดสด มากกว่า ร้อยละ 71 ประมาณร้อยละ 50 ของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะสมส่วนมีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่า 15,000 บาท ในขณะที่ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะผอมมีรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่า 15,000 บาท ถึงร้อยละ 83.7 และยังพบว่าในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีภาวะหนี้สินมากกว่าร้อยละ 71.0 (ตารางที่ 3)

Factors Associated with Wasting among Preschool Children in Child Development Center, Phatthalung Province

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป		สมส่วน (n=106)		ภาวะผอม (n=49)	
		จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เด็กวัยก่อนเรียน					
อายุ (เดือน)	24-35	51	48.1	34	69.4
	36-60	55	51.9	15	30.6
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	48 (39.0-53.0)		44 (39.0-48.0)	
น้ำหนักแรกเกิด (กรัม)	<2500	11	10.4	4	8.2
	2500-4000	94	88.7	45	91.8
	>4000	1	0.9	0	0.0
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	3000 (2787.5-3205.0)		3010 (2735.0-3200.0)	
	การเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่				
	ไม่ได้เลี้ยงบุตรด้วยนมแม่	19	17.9	9	18.4
	เลี้ยงบุตรด้วยนมแม่	87	82.1	40	81.6
ระยะเวลาเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่ (เดือน)	≤6	36	41.4	19	45.2
	>6	51	58.6	23	54.8
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	9 (6.0-18.0)		8.5 (6.0-24.0)	
ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวัน (ชั่วโมง)	1	5	4.7	7	14.3
	2-4	101	95.3	42	85.7
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	2 (2.0-2.0)		2 (2.0-2.0)	
ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางคืน (ชั่วโมง)	≤10	94	88.7	43	87.8
	>10	12	11.3	6	12.2
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	9 (8.0-10.0)		9 (8.0-10.0)	
ผู้ดูแลเด็ก					
เพศ	หญิง	82	77.4	38	77.6
	ชาย	24	22.6	11	22.4
อายุ (ปี)	15-24	5	4.7	6	12.2
	25-44	80	75.5	34	69.4
	45-64	19	17.9	7	14.3
	65 ขึ้นไป	2	1.9	2	4.1
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	35 (30.0-40.0)		36 (27.5-40.5)	
ค่า BMI (kg/m ²)	<18.5	2	1.9	2	4.1
	18.5-22.9	33	31.1	19	38.8
	23.0-24.9	23	21.7	8	16.3
	25.0-29.9	33	31.1	16	32.7
	≥30	15	14.2	4	8.2
	Median (P ₂₅ -P ₇₅)	24.6 (22.3-27.9)		24.1 (21.3-27.2)	

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	สมส่วน (n=106)		ภาวะผอม (n=49)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส				
โสด	20	18.9	13	26.5
สมรส	86	81.1	36	73.5
ระดับการศึกษา				
ไม่ได้รับการศึกษา และประถมศึกษา	22	20.7	11	22.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	17.0	10	20.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา	47	44.3	17	34.7
ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี	19	17.9	11	22.5
รายได้เฉลี่ย (บาท/ เดือน)				
<10,000	39	44.8	23	59.0
10,000-14,999	28	32.2	9	23.1
15,000-19,999	6	6.9	4	10.3
≥20,000	14	16.1	3	7.7
Median (P ₂₅ -P ₇₅)	10000 (7500.0-12000.0)		9000 (6000.0-12000.0)	
อาชีพ				
ว่างงาน	20	18.9	10	20.4
เกษตรกร	18	17.0	10	20.4
อาชีพอิสระ	55	51.9	23	46.9
รับราชการ	13	12.3	6	12.2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา

ข้อมูลทั่วไป	สมส่วน (n=106)		ภาวะผอม (n=49)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การทำกิจกรรมกลางแจ้ง				
ไม่เล่น	6	5.7	4	8.2
เล่น	100	94.3	45	91.7
การใช้อิเล็กทรอนิกส์				
ไม่ใช้	7	6.6	2	4.1
ใช้	99	93.4	47	95.9
การดูโทรทัศน์				
ไม่ดู	35	33.0	12	24.5
ดู	71	67.0	37	75.5
การนอนหลับคาขวดนม				
เคย	41	38.7	7	14.3
ไม่เคย	65	61.3	42	85.7

Factors Associated with Wasting among Preschool Children in Child Development Center, Phatthalung Province

ตารางที่ 3 ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลทั่วไป	สมส่วน (n=106)		ภาวะผอม (n=49)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งอาหารหลักของครัวเรือน				
ตลาดนัด/ ตลาดสด	81	76.4	35	71.4
ร้านค้าในชุมชน	21	19.8	13	26.5
ผักสวนครัว	3	2.8	1	2.0
ห้างสรรพสินค้า	1	0.9	0	0.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกัน (คน)				
≤4	48	45.3	28	57.1
>4	58	54.7	21	42.9
Median (P ₂₅ -P ₇₅)	5 (4.0-6.0)		4 (3.0-5.0)	
รายได้ของครัวเรือน (บาท/ เดือน)				
<15,000	54	50.9	41	83.7
15,000-25,000	32	30.2	7	14.3
>25,000	20	18.9	1	2.0
Median (P ₂₅ -P ₇₅)	15,000 (12,000-20,000)		12,000 (9,500-15,000)	
ภาวะหนี้สิน				
มี	79	74.5	35	71.4
ไม่มี	27	25.5	14	28.6

สำหรับการดูแลด้านอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์สมส่วนรับประทานผลไม้ ร้อยละ 96.2 อาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ ร้อยละ 94.4 อาหารประเภทข้าว-แป้งปริมาณ 3-5 ทัพพี/ วัน และเนื้อสัตว์ 3-5 ช้อนกินข้าว ร้อยละ 99.1 โดยใช้ความเร็วในการรับประทานน้อยกว่า 20 นาที ร้อยละ 87.7 และได้รับอาหารไม่ซ้ำใน 1 สัปดาห์ ร้อยละ 97.2 ในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ภาวะผอมนั้น พบว่า รับประทานผลไม้ ร้อยละ 98.0 อาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ ร้อยละ 94.3 โดยใช้ความเร็วในการรับประทานน้อยกว่า 20 นาที ร้อยละ 85.7 และได้รับอาหารไม่ซ้ำใน 1 สัปดาห์ ร้อยละ 97.9 (ตารางที่ 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียน อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง พบว่า ปัจจัยที่มีผล

ต่อภาวะผอมของกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอายุ 24-35 เดือน (AOR=5.1, p=0.003, 95% CI=1.8-14.6) ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวัน 1 ชั่วโมง (AOR=13.4, p=0.013, 95% CI=1.7-105.0) ผู้ดูแลมีสถานภาพโสด (AOR=3.6, p=0.026, 95% CI=1.2-11.4) การให้เด็กดูโทรทัศน์ (AOR=2.9, p=0.049, 95% CI=1.0-8.3) ผู้ดูแลไม่เคยให้เด็กนอนหลับคาขวดนม (AOR=3.2, p=0.044, 95% CI=1.0-9.7) ผู้ดูแลไม่ปล่อยให้เด็กรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง (AOR=11.9, p=0.032, 95% CI=1.2-115.5) และรายได้ต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่า 15,000 บาท (AOR=16.7, p=0.014, 95% CI=1.7-159.0) (ตารางที่ 5)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 4 การดูแลด้านอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา

ข้อมูลทั่วไป	สมส่วน (n=106) (ร้อยละ)			ภาวะผอม (n=49) (ร้อยละ)		
	ไม่ได้ปฏิบัติ	1-3 วัน/สัปดาห์	4-7 วัน/สัปดาห์	ไม่ได้ปฏิบัติ	1-3 วัน/สัปดาห์	4-7 วัน/สัปดาห์
ลักษณะอาหารที่รับประทาน						
ผัก	9.4	39.6	50.9	12.2	38.8	49.0
ผลไม้	3.8	35.8	60.4	2.1	46.9	51.0
รับประทานอาหารที่มีไขมันสูง	4.7	67.0	28.3	12.3	71.4	16.3
รับประทานอาหารที่มีพลังงานสูง	10.4	60.4	29.2	6.1	61.2	32.7
ดื่มเครื่องดื่มที่มีพลังงานสูง	60.4	31.1	8.5	59.1	32.7	8.2
คุณภาพของการรับประทาน						
รับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ	7.5	29.3	63.2	10.2	24.5	65.3
รับประทานอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ	5.6	84.0	10.4	5.7	84.0	10.3
ปริมาณอาหารที่รับประทาน						
ข้าว-แป้ง 3-5 ทัพพี/วัน	0.9	20.8	78.3	0.0	24.5	75.5
ผัก 6-9 ช้อนกินข้าว	9.4	41.5	49.1	10.2	38.8	51.0
ผลไม้ 3 ส่วน	2.8	45.3	51.9	2.0	42.9	55.1
เนื้อสัตว์ 3-5 ช้อนกินข้าว	0.9	30.2	68.8	2.0	38.8	59.2
นม (รสจืด) 2 แก้ว/200 มล.	4.8	16.0	79.2	4.1	24.5	71.4
น้ำมัน 3-4 ช้อนชา	8.5	61.3	30.2	8.2	55.1	36.7
ความเร็วในการรับประทาน						
<20 นาที	12.3	33.0	54.7	14.3	30.6	55.1
≥20 นาที	33.0	36.8	30.2	26.6	36.7	36.7
ความหลากหลายของอาหาร						
ได้รับอาหารครบ 5 หมู่	10.4	22.6	67.0	10.2	38.8	51.0
ได้รับอาหารไม่ครบ 1 สัปดาห์	2.8	46.3	50.9	2.1	40.8	57.1

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียน อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง (n=155)

ข้อมูลทั่วไป	สมส่วน (n=106)		ภาวะผอม (n=49)		COR	AOR	p-value	95%CI
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ				
อายุ (เดือน)								
24-35	51	48.1	34	69.4	2.4	5.1	0.003	1.8-14.6
36-60	55	51.9	15	30.6	Ref.			
ระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวัน (ชั่วโมง)								
1	5	4.7	7	14.3	3.4	13.4	0.013	1.7-105.0
2-4	101	95.3	42	85.7	Ref.			
สถานภาพการสมรส								
โสด	20	18.9	13	16.5	1.6	3.6	0.026	1.2-11.4
สมรส	86	81.1	36	73.5	Ref.			
การดูโทรทัศน์								
ดู	71	67.0	37	75.5	1.5	2.9	0.046	1.0-8.3
ไม่ดู	35	33.0	12	24.5	Ref.			

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียน อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง (n=155) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	สมส่วน (n=106)		ภาวะผอม (n=49)		COR	AOR	p-value	95%CI
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ				
นอนหลับคาขวดนม								
ไม่เคย	65	52.8	42	34.1	3.8	3.2	0.044	1.0-9.7
เคย	41	58.6	7	10.0	Ref.			
การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง								
ไม่ได้ปฏิบัติ	93	87.7	36	73.5	4.5	11.9	0.032	1.2-115.5
1-3 วัน/สัปดาห์	4	3.8	9	18.4	1.8	1.9	0.228	0.6-6.1
4-7 วัน/สัปดาห์	9	8.5	4	8.2	Ref.			
รายได้ของครัวเรือน (บาท/เดือน)								
<15,000	54	50.9	41	83.7	15.2	16.7	0.014	1.7-159.0
15,000-25,000	32	30.2	7	14.3	4.4	4.2	0.238	0.4-45.8
>25,000	20	18.9	1	2.0	Ref.			

วิจารณ์

การศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะผอมของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง เพื่อหาสาเหตุของการเกิดภาวะผอมในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 24-35 เดือน มีโอกาสเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะผอมเป็น 5.1 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-60 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากกลุ่มอายุเด็กในช่วง 2 ปี เป็นวัยที่ชอบเล่นสนุก หวังการเล่นมากกว่ากิน อาจมีการถูกบังคับให้กินอาหารที่ไม่ชอบ จึงทำให้ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ สุวรรณเวหา⁽¹²⁾ กล่าวว่าเด็กเล็กบางคนกินยาก เลือกกิน ร้องไห้เมื่อถึงเวลากินหรือคายอาหารทิ้งเพราะวัยนี้เป็นช่วงที่ชอบเล่น สนุก และเริ่มมีความคิดเป็นของตัวเอง การเลือกกิน และกินน้อย

ผลการศึกษายังพบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนที่ส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนมีภาวะผอมประกอบด้วยระยะเวลาการนอนในช่วงกลางวันมีผลต่อการเกิดภาวะผอม โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นอน 1 ชั่วโมง มีโอกาสเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะผอมเป็น 13.4 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่นอน 2-4 ชั่วโมง อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ($p < 0.05$) ทั้งนี้หากไม่ได้นอนกลางวันจะทำให้มีเวลาในการทำกิจกรรมอย่างอื่นในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งจะทำให้เด็กมีการใช้พลังงานในการทำกิจกรรมนั้นมากขึ้น เป็นผลให้เกิดการเผาผลาญพลังงานและอาจส่งผลให้เกิดผลต่อน้ำหนักได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Butte และคณะ⁽¹³⁾ ที่พบว่า พลังงานของร่างกายที่ใช้ในการทำกิจกรรม (activity energy expenditure: AEE) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนัก ($p < 0.05$) และ BMI ($p < 0.05$)

นอกจากนี้ยัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยนอนหลับคาขวดนมมีโอกาสเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะผอมเป็น 3.2 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยนอนหลับคาขวดนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากการนอนหลับคาขวดนมนั้นอาจจะเพิ่มโอกาสให้เด็กฟันผุ ปวดฟัน เคี้ยวอาหารได้น้อย ทำให้ได้รับพลังงานไม่เพียงพอ และส่งผลกระทบต่อโภชนาการซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาทางโภชนาการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Schroth และคณะ⁽¹⁴⁾ ที่พบว่า ผู้ดูแลให้เด็กวัยก่อนเรียนที่มึนมจากขวดก่อนนอน ร้อยละ 86.1 และยังพบว่า การเลิกขวดนมช้าจะทำให้เกิดโรคฟันผุได้ การปล่อยให้เด็กการดูโทรทัศน์มีโอกาสเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะผอมเป็น 2.9 เท่า เมื่อ

เทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ดูโทรทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากสื่อมีบทบาทต่อเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง หากเด็กใช้เวลากับการดูโทรทัศน์มากเกินไปโดยเฉพาะในระหว่างมื้ออาหารจะทำให้คุณภาพการบริโภคอาหารลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ O'Connor และคณะ⁽¹⁵⁾ ที่พบว่า การเปิดทีวีระหว่างมื้ออาหารส่งผลเสียอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของอาหารที่เด็กบริโภคในมื้อนั้น ($p < 0.05$)

พฤติกรรมของผู้ดูแลในเรื่องการจัดหาอาหารมีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับประทานอาหารที่มีไขมันสูง มีโอกาสเสี่ยงที่จะส่งผลต่อภาวะผอมเป็น 11.9 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่รับประทานอาหารที่มีไขมันสูง 4-7 วัน/สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ลักษณะอาหารที่รับประทานของเด็กมีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถเลือกได้ว่าอาหารใดที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ดังนั้น ผู้ดูแลจึงเป็นบุคคลที่สำคัญในการจัดหาอาหารสำหรับเด็กในวัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวณีย์ เทศนุ้ย⁽¹⁶⁾ ที่พบว่าการเตรียมอาหารของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการของเด็กวัยก่อน ($p < 0.05$) และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมกร เขียวภูริเดช⁽¹⁷⁾ ที่พบว่าผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่มีพฤติกรรมการเลือกซื้อหาอาหาร การเตรียมอาหาร การประกอบอาหารและการดูแลเด็กให้รับประทานอาหารเหมาะสม ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ย่อมมีผลให้เด็กได้ปริมาณและสารอาหารที่เพียงพอครบทุกชนิดตามความต้องการของร่างกาย ส่งผลให้เด็กมีการเจริญเติบโตและภาวะโภชนาการที่ดี

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของครัวเรือนที่น้อยกว่า 15,000 บาท มีโอกาสเสี่ยงที่จะส่งผลต่อภาวะผอมเป็น 16.7 เท่า เมื่อเทียบกับครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากครอบครัวที่มีรายได้มากกว่าย่อมเข้าถึงแหล่งอาหารได้ดีกว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อยที่ต้องคำนึงถึงการบริโภคอาหาร จึงส่งผล

ให้สมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้น้อยได้รับสารอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการไม่ค่อยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Amadu และคณะ⁽¹⁸⁾ ที่พบว่าสถานะทางการเงินของครัวเรือนมีผลต่อภาวะโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยเด็กที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีฐานะทางการเงินที่ไม่ดีจะมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะทุพโภชนาการถึง 1.4 เท่า เมื่อเทียบกับเด็กที่ครัวเรือนมีฐานะทางการเงินที่ดี ($p < 0.05$)

ข้อเสนอแนะ

ควรนำปัจจัยทางด้านพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนที่ส่งผลให้เด็กวัยก่อนเรียนมีภาวะผอมนั้นมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมด้านโภชนาการและการเลี้ยงดูให้แก่ผู้ดูแลในเด็กกลุ่มดังกล่าวเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและลดอัตราของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีภาวะผอมในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Malnutrition [Internet]. 2022 [cited 2022 Oct 9]. Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/malnutrition>
2. FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. The State of Food Security and Nutrition in the World 2022 Repurposing food and agricultural policies to make healthy diets more affordable [Internet]. 2022 [cited 2022 Oct 10]. Available from: <https://doi.org/10.4060/cc0639en> .
3. Health Data Center. ภาวะโภชนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี ดัชนีน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง (ภาวะผอม สมส่วน ภาวะเริ่มอ้วนและอ้วน) [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [สืบค้นเมื่อ 7 มี.ค. 2566]. แหล่งข้อมูล: https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?cat_id=46522b5bd1e06d24a5bd81917257a93c&id=b85447e35e7b8288aa76e9e9cdd357c3#
4. Wali N, Agho KE, Renzaho A. Wasting and associated factors among children under 5 years in five south asian

- countries (2014–2018): analysis of demographic health surveys. *IJERPH* 2021;18(9):4578.
5. UNICEF. Nutrition and care for children with wasting [Internet]. 2024 [cited 2024 Apr 10]. Available from: <https://www.unicef.org/nutrition/child-wasting>
6. Amadu I, Seidu AA, Duku E, Boadu Frimpong J, Hagan Jnr. JE, Aboagye RG, et al. Risk factors associated with the coexistence of stunting, underweight, and wasting in children under 5 from 31 sub-Saharan African countries. *BMJ Open* 2021;11(12):e052267.
7. Habtamu E, Chilo D, Desalegn D. Determinants of wasting among children aged 6–59 months in Wonago woreda, south Ethiopia. A facility-based unmatched case-control study. *PLoS ONE* 2022;17(6):e0269380.
8. Dires S, Mareg M. The magnitude of wasting and associated factors among children aged 2–5 years in Southern Ethiopia: A Cross-Sectional Study. *BioMed Research International* 2021;2021:1–11.
9. Khan S, Zaheer S, Safdar NF. Determinants of stunting, underweight and wasting among children <5 years of age: evidence from 2012–2013 Pakistan demographic and health survey. *BMC Public Health* 2019;19(1):358.
10. Lemeshow S, Hosmer DW, Klar J, Lwanga SKa, Organization WH. Adequacy of sample size in health studies. Chichester: Wiley; 1990.
11. สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการใช้มาตรฐานการเจริญเติบโตขององค์การอนามัยโลก ปี ค.ศ. 2006 ในเด็กแรกเกิด – 5 ปี [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [สืบค้นเมื่อ 10 ต.ค. 2565] แหล่งข้อมูล: <https://nutrition2.anamai.moph.go.th/web-upload/6x22caac-0452648c8dd1f534819ba2f16c/filecenter/mother%20and%20child/a5-04.pdf>
12. ศักรินทร์ สุวรรณเวหา, อมาวสี อัมพันศิริรัตน์, วิภารัตน์ สุวรรณไวพัฒนา. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. *วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล* 2562;25(2): 8–24.
13. Butte NF, Puyau MR, Wilson TA, Liu Y, Wong WW, Adolph AL, et al. Role of physical activity and sleep duration in growth and body composition of preschool-aged children. *Obesity* 2016;24(6):1328–35.
14. Schroth RJ, Smith PJ, Whalen JC, Lekic C, Moffatt ME. Prevalence of caries among preschool-aged children in a northern Manitoba community. *J Can Dent Assoc* 2005; 71(1):27.
15. O'Connor TM, Elias C, Thompson RR, Arlinghaus KR, Vollrath K, Hernandez DC, et al. The association of TV viewing during dinner meals with quality of dietary intake and BMI z-scores among low income, ethnic minority preschool children. *Appetite* 2019;140:231–8.
16. เสาวณีย์ เทศนุ้ย, เพ็ญมาศ สุนคนธจิตต์, กิตติพร เนาว์สุวรรณ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน* 2564;7(4):101–16.
17. ธมกร เอียรภูริเดช, ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม, สุดารัตน์ วันงามวิเศษ. ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กสังกัดเทศบาลตำบลเมืองศรีไค อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารพยาบาลทหารบก* 2565;23(3):149–57.
18. Amadu I, Seidu AA, Duku E, Frimpong JB, Hagan JE Jnr, Aboagye RG, et al. Risk factors associated with the coexistence of stunting, underweight, and wasting in children under 5 from 31 sub-Saharan African countries. *BMJ Open* 2021;11(12):1–10.

**Factors Associated with Wasting among Preschool Children in Child Development Center,
Tamot District, Phatthalung Province**

Amonrat Yusoh, B.Sc. (Public Health)*; Nur-areena Yama, B.Sc. (Public Health)*; Witchada Simla, M.Sc. (Toxicology)*; Tum Boonrod, Ph.D. (Statistics)*; Janjira Kotchasing, B.Sc. (Public Health)**

* Department Public Health, Faculty of Health and Sports Sciences, Thaksin University; **Tamot Hospital Phatthalung Province, Thailand

Journal of Health Science of Thailand 2024;33(5):816-27.

Corresponding author: Witchada Simla, Email: switchada@tsu.ac.th

Abstract: This cross-sectional research aimed to explore factors related to the wasting among preschool children in child development centers. The sample was 155 pairs of preschool children and caregivers in child development centers under the responsibility of Tamot hospital, Phatthalung province. The samples were recruited by simple random sampling. Interview forms were used for data collection; and the data were analyzed using descriptive statistics and multiple logistic regression. The results of the study revealed that the factors statistically significantly associated with wasting among preschoolers were child's age, nap duration, sleeping with a bottle in the mouth, watching television, eating a high-fat diet, household income, and caregivers' marital status ($p < 0.05$). The factors mentioned above contribute to the probability of children of this age group being vulnerable to wasting. Consequently, it is crucial to observe these factors in the programs to monitor and promote nutrition in pre-school-aged children.

Keywords: wasting; preschool children; child development center